

Vanuit de laatste peiling voor de verkiezingen wordt een prognose gegeven voor de verkiezingsuitslag voor 12 september 2012. Het is daarbij belangrijk te beseffen dat de laatste peiling, gebaseerd op het onderzoek 1 dag van de verkiezingen niet direct als een voorspelling voor de uitslag van morgen kan worden beschouwd. Niet alleen kunnen tussen vandaag en morgen nog kiezers van stemvoorkeur veranderen. Maar ook geeft nu nog meer dan 20% aan nog niet zeker te weten wat men morgen gaat stemmen. De helft ervan zegt dat het zou kunnen dat men pas in het stembureau zelf beslist. Weliswaar betekent dat niet dat ze allemaal naar dezelfde partij zullen gaan, maar toch kan het tot verschuivingen leiden. Ook is er sprake van de mogelijkheid van een gedifferentieerde opkomst. Sommige groepen komen minder op dan andere. En dan kan regen in het tweede gedeelte van de dag ook nog een rol spelen. Vooral als die regen wel in bepaalde regio's valt en in andere niet.

Hieronder treft u de laatste peiling aan. Daar zetten we ook het percentage bij dat deze partijen in onze laatste peiling hebben behaald. VVD en PvdA eindigen gelijk op 36 zetels. In Amerika wordt dit genoemd "too close to call".

Op de volgende pagina treft u onze prognose aan van de uitslag morgen, die gebaseerd is op deze laatste peiling.

Peiling van politieke voorkeur Tweede Kamer

	TK2010 in procenten	11-9-2012	Versch. 2e Kamer	TK2010 in zetels	11-9-2012	Versch. 2e Kamer	
VVD	20,5	23,6	3,1	31	36	5	
PvdA	19,6	23,4	3,8	30	36	6	
PVV	15,4	12,0	-3,4	24	18	-6	
CDA	13,6	7,7	-5,9	21	12	-9	
SP	9,8	12,6	2,8	15	20	5	
D66	6,9	7,4	0,5	10	11	1	
Groen Links	6,7	2,8	-3,9	10	4	-6	
ChristenUnie	3,2	3,4	0,2	5	5		
SGP	1,7	1,8	0,1	2	3	1	
Partij voor de Dieren	1,3	2,1	0,8	2	3	1	
50PLUS		1,4	1,4		2	2	
PiratenPartij		0,5	0,5		0		
Overige partijen	1,3	1,3		0	0		
Totaal	100,0	100,0		150	150		Huidige 1e Kamer
			Kunduz-coalitie	77	68	-9	39
			Paars	71	83	12	35
			Paars Plus	81	87	6	40
			SP+PvdA+GrLinks+D66	65	71	6	32
			VVD+PvdA+CDA	82	84	2	41
			VVD+PvdA+CDA+D66	92	95	3	46
			PvdA+SP+CDA+Groen Links+ChristenUnie	81	77	-4	40

Ook het antwoord op de vraag wie men als premier wil laat dit zelfde beeld zien van een nek-aan-nek race.

Wie hoopt u dat de premier wordt als u alleen uit Rutte en Samsom mag kiezen?

verticaal gepercenteerd naar	Allen	Partij die men nu denkt te gaan stemmen						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
Mark Rutte	44%	56%	99%	81%	40%	1%	6%	3%
Diederik Samsom	44%	16%	0%	5%	47%	97%	78%	90%
Geen voorkeur	12%	28%	1%	14%	13%	2%	16%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

In de afgelopen twee weken hebben we kunnen zien hoe snel de verschuivingen kunnen zijn. Ook tussen vandaag en morgen zijn er nog verschuivingen mogelijk. Ruim 20% van de kiezers twijfelt nog en er is vandaag een debat. Vanuit de ervaringen in het verleden kan gesteld worden dat de kans groot is dat de uitslag van de afzonderlijke partijen in de buurt komt van de laatste peiling. Vanuit die laatste peiling wordt per partij beschreven wat onze voorspelling is, inclusief een argumentatie.

Prognose van de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen 2012

	TK2010 in zetels	Laatste peiling	Minimum Prognose	Maximum Prognose
VVD	31	36	34	39
PvdA	30	36	34	39
PVV	24	18	15	20
CDA	21	12	10	14
SP	15	20	18	22
D66	10	11	9	12
Groen Links	10	4	3	5
ChristenUnie	5	5	4	6
SGP	2	3	2	3
Partij voor de Dieren	2	3	2	3
50PLUS		2	1	3
PiratenPartij		0	0	1
Overige partijen	0	0	0	1
Totaal	150	150		

Zowel voor de VVD als de PvdA kan nog gelden dat door strategisch stemmen de score enkele zetels hoger komt dan de huidige score. Wie van deze twee partijen zal winnen is nu nog niet te zeggen. Opkomst kan hierbij ook nog een doorslaggevende rol spelen. Door de lijstverbinding van PvdA, SP en Groen Links is er nog zelfs kans op een uitslag waarbij de partij met de minste stemmen toch de meeste zetels zal behalen.

Bezien we de overgangen van en naar VVD en PvdA dan valt het volgende op: De PvdA wint fors van Groen Links (30% van de kiezers van Groen Links uit 2010). Maar ook van SP en D66 komt circa 10% over. Het bijzondere is dat de PvdA zelfs ongeveer 5% van de kiezers wint van PVV, VVD en CDA. Daarmee wint de PvdA duidelijk meer dan de VVD. Het probleem van de PvdA is echter dat het haar kiezers uit 2010 minder goed vasthoudt dan de VVD. Ruim 10% van die kiezers stappen over naar de SP. Welke van de twee partijen, VVD en PvdA, dit patroon kan doorbreken wordt morgen de winnaar.

De PVV houdt op dit moment ruim 60% van haar kiezers vast en trekt weinig nieuwe kiezers aan. Als dit ook morgen het geval is dan zal de PVV ergens rond de 18 zetels eindigen. De PVV zou nog last kunnen krijgen van een relatief lage opkomst onder de eigen kiezers.

Voor het CDA ziet het bij deze verkiezingen ook weer niet goed uit. Met name in het katholieke Zuiden doet deze partij het slecht, hetgeen zal leiden tot een historische uitslag. (Maar in weinig gemeenten in het Zuiden zal het CDA de grootste partij worden, terwijl dat vroeger in vrijwel alle gemeenten in het Zuiden was). Ook kan het CDA nog meer last krijgen van strategische stemmers die naar de VVD trekken. Een score tussen de 10 en 14 is het meest waarschijnlijk.

Morgen zal de SP wel zetels gaan winnen. We verwachten 3 tot 7 winst. Maar dat is heel veel zetels minder dan de maximale stand (winst van meer dan 20 zetels) van nog maar 4 weken geleden. Veel voormalige PvdA-kiezer die naar de SP waren overgestapt kiezen nu toch (weer) voor de PvdA. Deze groep zal morgen wel eens beslissend kunnen zijn voor het feit of de PvdA de VVD kan verslaan.

Bij D66 zien we een patroon dat we vaker zijn tegengekomen. In de peilingen behoorlijk op winst, maar vlak voor de verkiezingen een duidelijke daling. Met name onder invloed van de tweestrijd tussen VVD en PvdA lijkt D66 blij te mogen zijn met 2 zetels winst. Een verlies van 1 zetel behoort nog zelfs tot de mogelijkheden.

Groen Links zal bij deze verkiezingen fors verliezen. Slechts dankzij de lijstverbinding kan Groen links 5 of 6 zetels halen. Maar een uitslag van 4 is ook goed mogelijk.

ChristenUnie en SGP lijken dicht bij de vorige uitslag uit te komen. Via lijstverbinding en restzetelverdeling kan de onderlinge verdeling van zetels wat anders uitpakken. SGP zou dan toch een derde zetel kunnen krijgen ten koste van de ChristenUnie.

Partij voor de Dieren heeft een goede kans op een 3e zetel. Maar ook deze partij kan last krijgen van de tweestrijd Rutte-Samsom.

Van de nieuwe partijen zien we alleen 50PLUS met voldoende kiezers om een of meer zetels in de Tweede Kamer te bemachtigen. Onder kiezers van 50 jaar en ouder wordt deze partij behoorlijk vaak genoemd als een partij waarop men zou kunnen stemmen. Maar ook deze partij kan last hebben van de tweestrijd Rutte en Samsom. Ergens tussen de een en drie zetels lijkt het meest waarschijnlijk.

Bij de andere nieuwe partijen zien we alleen bij de PiratenPartij een score die in de richting van een zetel gaat. Maar de kans is niet groot dat deze partij 65.000 stemmen krijgt.

Hieronder staat ten slotte het oordeel van de kijkers naar het debat tussen Samsom en Rutte. Vanuit de kijkcijfers is op te maken dat ruim 1 miljoen mensen gekeken hebben. Belangrijk bij de totaalscore in de onderstaande tabel is te beseffen dat er twee keer zoveel mensen keken die aangaven PvdA te gaan stemmen dan die aangaven VVD te gaan stemmen. Daarom scoort Samsom in de totaalkolom beduidend beter dan Rutte. Beter is de scores alleen te bekijken in de aparte kolommen (dus de kiezers per partij). En dan valt wel te zien dat Samsom het beter deed bij PvdA-kiezers dan Rutte bij VVD-kiezers. En dat Samsom het beter deed bij SP- en Groen Links kiezers dan Rutte bij PVV- en CDA-kiezers.

Oordeel over debat Nieuwsuur Samsom Rutte

verticaal gepercentageerd naar	Allen	Partij die men nu denkt te gaan stemmen						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLns
Ik vond Samsom veel beter dan Rutte	28%	4%	0%	5%	19%	59%	57%	51%
Ik vond Samsom iets beter dan Rutte	17%	9%	7%	5%	36%	30%	15%	32%
Ik vond ze allebei even goed of slecht	24%	36%	23%	41%	20%	9%	18%	14%
Ik vond Rutte iets beter dan Samsom	14%	18%	31%	29%	20%	0%	1%	1%
Ik vond Rutte veel beter dan Samsom	14%	27%	37%	18%	4%	1%	1%	0%
Weet niet/geen antwoord	3%	6%	2%	2%	2%	1%	8%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%